

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Tinerimea noastră, luată la prigoană!

(©). Stăpânirea a turbat! Furia ei, sâlbăticia ei oarbă nu mai cunoaște marginii...

După-ce ved că n'au în ce să ne mai lovească, pentru-că în toate ne-au lovit, stăpânitorii se năpustesc acum, cu o înverșunare groaznică, asupra scumpei noastre tinerimi dela școlile înalte din țeară.

De vre-o săptămână, foile ungurești — pe semne, puse la cale de către stăpânire — publică cele mai sfruntate minciuni, cele mai nerușinate iscodiri, cele mai groase ticăloșii cu cari vreau să strice bunului nume al tinerimei noastre și să înfrângă curajul frumos al tinerilor noștri, totdeauna gata să se jertfească pentru marea cauză națională.

Și ce mințesc foile ungurești? Ele au îndrăzneala să spună, că tinerii noștri dela Cluj, Oradea-mare și Budapesta ar fi plănuiind în taină împotriva așa poreclitului „stat maghiar” și în acest scop ar fi stând în legătură cu studenții români din străinătate, mai ales cu cei din Paris!

Între multele mirozenii pe cari le povestesc cu venin, foile ungurești zic că tinerii noștri sunt „trădători de patrie”, pentru-că... vorbesc între ei românește, țin unul la altul și la frunțașii noștri și cetesc Tribuna și foile noastre naționale!

Auzi minune! Să fii „trădător de patrie”, pentru-că îndrăznești să fii Român, să ții la frații și capii tăi, și să cetesti gazete românești!! Asta e totuși prea mult!

Cu toate acestea, Ungurilor puțin le pasă: că tot ce spun rău despre tinerimea noastră, se clădește pe minciună și pe răutate!

Ei vreau să lovească cu ori-ce preț în tinerimea noastră, în viitorii noștri frunțași!

De aceea, stăpânirea, adică Bánffy-Pașa cel turbat, a dat porunci strașnice către toți capii școalelor din Cluj, Oradea-mare și Budapesta — ca să pedepsească în chipul cel mai aspru pe tinerii români și să nu-i mai lase să facă nici o mișcare națională românească!

Prigoana nebună s'a început deja la Oradea-mare, unde este o academie pentru

advocați, la care partea cea mai mare a studenților e românească. Directorul acestei academii, un Ungur teremtette, a chemat la sine pe tinerii români, 'i-a muștrat aspru și le-a spus, că dacă se poartă tot așa vor fi scoși dela toate școalele din țeară! În același timp, s'a pus în mișcare și negrul procuror de stat, care a făcut proces de „agitație” unui tinăr student și poate va mai face câtorva...

Astfel stând lucrurile, ne putem aștepta la prigoane grozave împotriva scumpei noastre tinerimi.

Dar' nu ne pasă și nu le va păsa nici tinerilor noștri! Căci ei se știu nevinovați și nevinovăția nu poate fi batjocorită mult timp.

Încât pentru stăpânirea ungurească, ea se face numai de ris și de ocară în fața lumii întregi.

Pentru-că nicăiri în lume nu se mai pomeneste ca o tinerime cinstită și bravă ca a noastră să fie luată în prigoană de către stăpânire. Și ce prigoană?! Barbară, nu altceva!

Stăpânirea ungurească a turbat, re-peșim noi. Ear' cei-ce turbază, sunt nebuni!

Alegerea de Metropolit. Răposând. Metropolitul Miron Romanul, s'au luat măsurile de lipsă pentru alegerea noului Metropolit. În privința aceasta legea fundamentală a bisericii române gr.-or. Statutul organic cuprinde hotărâri clare. În înțelesul acestor hotărâri alegerea noului Metropolit are să se facă prin congresul național bisericesc, în care sînt membri din arhiepiscopie și din diecezele Aradului și Caransebeșului, în număr total de 90 (preoți și mireni). Congresul de alegere însă trebuie să fie întregit încă cu treizeci de membri noi, aleși din arhiepiscopie.

Consistorul metropolitan s'a întrunit în Sibiu Sâmbătă, în 22 l. c., sub prezidiul P. S. Sale episcopului Meșianu și a luat măsurile de lipsă pentru alegere.

A hotărît zilele de alegere pentru membrii noi ai congresului. A ales de comisar pentru congres pe Preacuviosia Sa dl. Filaret Musta, vicarul diecesei Caransebeșului, care are să concheme și să conducă congresul de alegere. Apoi a fixat ziua întrunirii congresului pe 17/29 Decembrie a. c.

Alegerea în congres se face în secret, cu sedule. Acela dintre candidați, care întrunește majoritatea voturilor, se proclamă de ales Metropolit și actul alegerii se înaltescă prin guvern la Mai-statea Sa, spre a fi întărit.

Acum urmează numai, ca deputații congresuali să facă o alegere bună, încredințând cărja metropolitană unui vrednic bărbat al bisericii.

Pentru tricolor. Aflăm, că Mercuri în săptămîna trecută d-na Eugenia Dr. St. C. Pop a fost ascultată de către judele de instrucție Köller din Arad în privința celor făptuite astă-vară de gendarmii din Câmpeni, cari au oprit în drum nuntașii dnei Al. Macaveiu din Bucium. D-na Pop a fost ascultată ca martoră, după-ce bărbatul d-sale a fost ascultat ca acusat.

Pe dl Dr. St. C. Pop 'l-au pîrît adevă gendarmii că 'i-ar fi vătămât în onoare și ocărit când opriseră trăsurile să smulgă dela cai cănăcii tricolori.

La Câmpeni au fost earăși ascultați dl Dr. Zosim Chirtop, avocat și sora d-sale d-șoara Domnica Chirtop.

D-șoara Chirtop e pîrîtă că ar fi ațîțat la răscoală, ear' dl Chirtop că nu s'ar fi supus oamenilor stăpânirii.

Acum va urma procesul, care va fi earăși caracteristic pentru stările dela noi.

Să tem. În curînd se va țiră la Torino, oraș în Italia, un congres (adunare) a tuturor studenților din Europa. Acest congres a atras deja atențiunea cercurilor ungurești. Până acum nu știm dacă va lua parte ori nu și tinerimea noastră dela școalele înalte.

Ziarele maghiare anuță că studenții maghiari se vor duce, ca să nu permită — a fi calumniați (vorbîți de rău)!

Tare să tem compatrioții noștri de calumni, întocmai ca-și când conștiința nu le-ar fi liniștită. Dar' credem că aci nu se vor face calumni, fiind vorbă numai de a statornici legături de prietenie între studenții de azi, conducătorii de mîne ai popoarelor europene. Fiind congresul în Italia studenții noștri vor face bine să iasă parte, dat fiind că merg la frați.

Limba poporului. Guvernul Bucovinei a adresat deregătorilor un circular prin care îi invită să învețe limba românească și cea ruteană, fiindcă aceste limbi sînt în folosință în Bucovina. Spre acest sfîrșit guvernul a hotărît să se țină pentru deregători cursuri, dela 15 Octomvrie până la 1 Maiu. Aceste cursuri stau din câte 3 lecțiuni pe săptămîna. Guvernul atrage atențiunea deregătorilor, că de aci înainte la examenele politice-practice (de administrație) se va ține seamă de cunoștințele lingvistice ale candidaților.

Când vom ajunge și la noi, ca deregătorii să fie siliți a învăța limba poporului?

Tinerimea noastră.

De tinerimea noastră dela școalele înalte putem fi mândri: această bravă tinerime ajunsă între străini și la școale străine, își susține cu credință naționalitatea, iubirea de neam și de limbă și o apărare împotriva dușmanilor noștri. De aceea ea este rău văzută și prigonită de puternicii zilei, mici și mari, cari nu o pot suferi pentru-că ține cu sfințenie la neamul seu și nu se maghiarisează.

La începutul anului școlar tinerii noștri dela academii, s'au adunat ca de obicei ca să se cunoască între olaltă și cu acest prilej s'au ținut vorbiri, din care se vedea iubirea înfocată de neam și alipirea către el, și tinerii 'și-au făgăduit, că vor lupta cu toții pentru a neamului înaintare și al lui bine.

Așa au făcut tinerii din Viena, Pesta, Cluj, Orade etc.

Dar' atâta a trebuit și Ungurilor și soților lor perciunați. Ei au avut bun prilej să poată tăbări asupra bravilor noștri tineri, să-i ponegrească cu minciuni și să atîțe lumea contra lor. Așa s'a început o haită în foile ungurești, îndreptată împotriva tinerilor din Cluj, dar' cu deosebire a celor din Orade, unde, după foile maghiare se află cei mai mari *vénzétori de patrie*.

Șirul agitațiilor și minciunilor s'a început în foaia *Egyetértés*, care a aflat, că tinerimea noastră ar sta sub conducerea unui comitet executiv din *Bruxella*, care își ține adunările secrete în Paris. Scopul acestui comitet e de a grupa tinerimea română dela toate universitățile sub același steag de luptă, cu aceeași năzuință contrară eghemoniei Ungurilor, astfel și contrară statului iusuși(?!!).

Acest „primejdios” comitet central 'și-ar fi și ținut deja ședința în 11 l. c. la Paris, sub presidiul tinerului universitar dela București *Slătineanu*.

Se înțelege, că toate aceste sunt curate scornituri răutăcioase.

Alte foi șoviniaste „afli” alte lucruri grozave. Astfel lui *Arad és vidéke* dela Arad 'i-se scriu următoarele din Orade:

„Tinerimea română dela academia de drepturi în mod demonstrativ vorbește numai limba maternă, cântă cântece naționale românești pe coridoare, și la prelegere merge înarmată cu *Tribuna*, pe care o răfoiesc sub oră. Cei mai

bătrâni nu lasă, ca tinerii să șeară în aceeași bancă cu Ungurii.

Cu vorbirile antimaghiare ce le-au ținut la cina comună din urmă au atras deja și atențiunea *procurorului*. Rectorul academiei de drepturi, Bozóky Alajos, în o vorbire energică 'i-a făcut luători aminte, să nu politizeze, să nu facă fapte ce vătămăș legea, căci vor fi excluși din toate școalele din patrie.”

Și așa mai departe atîtînd publicul maghiar și tinerimea maghiară contra colegilor lor Români, cari atîtîri 'și-au și avut roadele dorite de șoviniști.

Prigonirea tinerimei la Orade.

Conducătorul tinerimei din Orade este vrednicul tiner *Lucian Bolcaș*, student în drept. Dl Bolcaș la adunarea sau seara de cunoștință a tinerimei a ținut o avîntată vorbire către colegii sei, accentuând iubirea de neam și că trebuie să lucrăm și să jertfim totul pentru națiune. Pentru această vorbire, care a fost falsificată de foile maghiare, a fost tras în cercetare și acuzat de o comisie de profesori, când s'a dovedit, că foile ungurești au scris multe neadevăruri.

Între aceasta tinerii unguri, atîtîți de foi, au ținut o adunare gălăgioasă, în care au hotărît să exprime dispreț protocolar cetățenilor academiei români cu simțăminte nepatriotice, și să intrerupă cu ei ori-ce coatingere, să combată cri-ce năzuință antimaghiară de acest soi și să facă totul pentru împedecarea lor și în sfîrșit au hotărît să ceară pedepsirea lui Bolcaș. Totodată s'au început huiduile pe uliță din partea Ungurilor, strigând după tinerii noștri, ca niște cocși: „*Le a bűdös oláhokkal, nyomorúlt mőczok, menjetek Oláhországba!*” — și dădeau după Români cu petri, cu ouă clocite.... Când Bolcaș a fost ascultat, s'au adunat tinerii maghiari pe uliță și la eșirea lui au început de nou huiduile. Tinerii români încă erau acolo. Eată ce se scrie în privința aceasta din Orade:

„După sfîrșitul investigației pe *inbitul nostru prieten-coleg Bolcaș*, 'l-am primit cu *însuflețire*, îmbrășcându-l cu iuvăpăiata căldură a inimei. Colegul *Novacovici* 'l-au luat de braț și când au plecat s'au pornit urletele și ploaia de ouă, care înș n'a făcut pagubă — decât în ouă. După atîta ispravă 'și-au descoperit capetele și au început a cânta „*Hazádnak rendűtlenül*”.

Eată „*hazafiaság*”-ul, eată cultura tinerimei maghiare!

Acum 50 de ani.

Acum sînt 50 de ani pe vremea aceasta patria noastră Ardealului și Bănatul apoi Ungaria și țările austriace erau în flacările revoluției. Pe când în vară spiritele erau atîtîte și se prevedea erumperea vifornului, până prin Septemvrie și începutul lui Octomvrie la fapte dușmănoase, la lupte nu s'a ajuns.

În 25 Septemvrie Împăratul Ferdinand denumeste de comisar regesc pe contele *Lamberg* pentru Ungaria, punînd sub comanda lui oastea împărătească de aici. În Viena a fost denumit de comisar contele *Latour*. Poporul însă nu a voit să primească această denumire și *Lamberg* a fost omorît în Pesta pe stradă în 27 Septemvrie, ear' *Latour* în Viena în 6 Octomvrie. Istoricii iau aceste zile de începutul revoluției dela 1848 și intr'adevăr, că deja în Octomvrie peste tot locul sînt mișcări, răscoale, ciocniri și omoruri. Românii, până-ce s'au înarmat au avut să sufere dela barbarii nemeși unguri.

Vom continua cu datele mai însemnate ale revoluției de acum 50 de ani, însemnându-le zi de zi, așa ca-și-cum s'ar petrece acum, în vremea noastră.

1848.

— Cronică anului. —

Olmütz, 16 Octomvrie.

Manifestul german al Împăratului către popoare.

Declară că e silit a suprima cu arme revoluțiunea și a răsbuna pe *Lamberg* și *Latour*.

Windischgrätz e denumit comandant suprem. (Kerékgyártó).

Sibiiu, 18 Octomvrie.

Toate sînt pe picior de războiu! Cetea și ținutul, Sașii și Românii armați cât se poate mai bine, se deprind în manuirea ar

FOIȚA.

Peatra înțelepciunii sau vorbe adevărate.

Adunate de I. Daria.

Deșert e tot ce vede sumețul ochiu sub soare
Și nu e fericire deplină pe pământ;
Un vis e ce-amăgește ființa muritoare
Din ora când se naște și până la mormînt.

A. Murășianu.

Nu-ți întregă fericire
Pe acest pământ de chin!
Ori-ce tineră zimbire
Are 'n umbră un suspin.
Îndeșert tu stringi avere,
Viața n'ai s'o moștenești;
Moartea vine și te cere
Și cu aur n'o oprești.

Cu ori-cine e grăbită.
Cu bogat cu cerșitor;
Moartea este mai cinstită
Decît omul muritor.

D. Bolintineanu.

Poesii populare.

Din Bistriță.

Culese de Teodor A. Bogdan, învățător.

Maică inima mă doare
Să mă lași în șezătoare,
Că mere și mîndra mea
Să ved cu cine-a ședea;
De-o ședea c'ua blăstemat
Până-și lumea n'o mai cat,
De-o ședea c'uncl de treabă
Cu trei părți 'mi-a fi mai dragă.

Vino maică de mă vezi
Până stau holdele verzi,
Că dac'or f'gălbini
Îi vei nu mi găsi,
Că-oi trece măicuță hula
De nu mi ved cu luna,
Și-oi trece măicuță dealu
De nu mi ved cu anu,
Trece-oiu dealu cu spinii
În satu cu străinii,

Trece-oi dealu cu frăgari
În satu cu nădrăgari.

Maică inimă de peatră
Vină și la min' vr'odată,
Maică, batăr pîn' la poartă
De mă vezi, vie-'s ori moartă,
Ori străinii cum mă poartă,
Că nu mă poartă c'am vină,
Făr' mă poartă că-'s străină.

Cucule cu pene sure
Nu mă trage la pădure,
Că pădurea 'ngălbinește
Dorul maicei mă topește;
În pădure duce-m'oi
Frunză verde rape-'mi-oi
Pe genunche pune-oi,
Slove negre scrie-'i-aș
La maica trimite-o-'aș,
Ca să vază și să-'mi crează
Cât mi inima de arsă.

melor. Dela Alba-Carolina au sosit 14 tunuri. La satul Ocna-Sibiului, stau față 'n față Români și Maghiari. Maghiarii din Sibiu toți sunt desarmați. *Dobokai* este prins și zace în temniță.

Să aude că Maghiarii au dat foc sateilor românești *Mândra* și *A'ămor*.

Sécuii dela M-Oșorheiu au mai ucis pe căpitanul *Zöller*, un curier trimis din Viena, către general-comando. Soldații își vor lua satisfacția. (Gaz. de Tr. nr. 83).

Cluj, 20 Octomvrie.

Ungurii spăriați de faima venirii Românilor sub comanda lui Urban au năvălit *asupra protopopului român unit și după-ce îl batjocoriră 'l-au dus prins*.

Dela *Zlatna* se aude că Maghiarii n'au voit să-și depună armele, ci au puscat asupra Românilor din ce a urmat, că Români au măcelărit pe toți Ungurii, cari nu s'au putut ascunde dinaintea lor. (Gaz. de Tr. nr. 85).

Cistei, 20 Octomvrie.

Români încă ieri au prădat curțile aristocraților maghiari, cari au chemat în ajutor gardistii din Vint și omoriră 20 de Români.

La Betlean Români au bătut pe Unguri. (Gaz. de Tr. nr. 85).

Sibiu, 21 Octomvrie.

Comitetul națiunii române dă instrucțiuni stricte despre modul cum se se poarte războiul mai cu cruțare către persoane și averi.

Sibiu, 23 Octomvrie.

»Răscularea Românilor și a Sașilor nu mai cunoaște hotare». Și-au ales ocărnuiri provisorie.

Urban are tabără în *Teche* (Teaca). În Lugoj încă se adună Români și bagă frică în Unguri. (Am. Pop. nr. 22).

Șarcala, 23 Octomvrie.

Din toate părțile se adună Români în lagăr aci; scopul lor se vede a fi același ca al lui Urban. (Gaz. de Tr. nr. 84).

Alba-Iulia, 24 Octomvrie.

Maghiarii au aprins în împrejurimile Aiudului 7 comune românești. (S. B. nr. 115).

Zlatna, 24 Octomvrie.

Puscând Maghiarii cu ocaziunea depunerii armelor asupra Românilor, acestia au

alergat în cete numeroase din comunele apropiate asupra Zlatnei, care aprinsă deja de Maghiari, a fost arsă de tot. 5—6 sute de Maghiari au fost uciși. Numai intervenirea lui *Iancu* și *Balint* a pus capăt grozavelor scene. (S. B. nr. 117).

Iernut, 24 Octomvrie.

Prima lovire a lui Lázár cu lăncerii advocatului *Micașiu*, pe cari îi alungă dela Iernut. (Barițiu II., pag. 290).

Mediaș, 25 Octomvrie.

La Șaroșul-ung. a fost risipită o ceată de vre-o 800 de Sécui, cari aprindeau și jefuiau comunele din împrejurime. Mulți au fost prinși, comandantul lor Berzenczey a scăpat cu fuga. (S. B. nr. 116).

Aiud, 25 Octomvrie.

Armata românească (6—10 mii) de lângă Ciumbud a fost fugărită de Bánffy și Baumgarten; 300 de Români și-au pierdut viața.

Silvașul-românesc, 25 Octomvrie.

Trupa de maghiari voluntari s'a bătut cu Români la Silvașul-românesc și au dat foc la vre-o șapte sate românești. (Barițiu II., pag. 290).

Sibiu, 25 Octomvrie.

B. Puchner aduce la cunoștința comitetului național român, că atât armata românească cât și cea împărătească se va susține din dări extraordinare impuse Ungurilor.

Familia *Biády*, vre-o 10 inși a fost omorâtă de oamenii prefectului Buteanu. (S. B. nr. 119).

DIN LUME.

Abzicerea guvernului Franciei.

În Francia sunt foarte atâtea spiritele și se par a se pregăti mari întâmplări. Afacerea lui *Dreyfus*, căpitanului osândit pentru vânzare de patrie, aruncă mari valuri și a scos la iveală lupta între puterea civilă și militară. Tot din pricina aceasta a trebuit să se retragă și ministerul în fruntea căruia stătea *Brisson*.

În ședința camerei, ținută Marți, în 24 l. c. *Brisson* a spus, că procesul

înalt al lui *Dreyfus* 'l-a predat judecătoriei înalte să judece asupra lui. Cu aceasta n'a fost mulțumită opoziția și însuși ministrul de război, căruia încă nu 'i-a plăcut aceasta, a abzis în cameră.

Ședința s'a întrerupt, ear' continuându-se, s'a făcut propunerea, să se voteze încredere guvernului. Aceasta s'a respins și astfel guvernul văzând, că nu are încrederea camerei, s'a depărtat și a abzis.

În decursul acestor întâmplări s'au făcut demonstrații, bătăi și ciocniri pe strade și chiar și în cameră.

Se crede, că urmașul lui *Brisson* va fi *Ribot*, care va trebui să împace spiritele, ori apoi vor ajunge la cârmă elemente militare.

Creta.

Am amintit, că în urma *statorniciei* în luptă a Cretenilor, puterile europene s'au hotărât să le facă dreptate și să-și scape de jugul turc s'. Sultanul a trebuit să se învoiască să scoată din insulă oastea turcească. Astfel se scrie din Canea, capitala Cretei, că familiile turcești părăsesc insula. Îndată-ce trupele turcești vor fi eșit din insulă, admiralii vor lua guvernul provisor al Cretei.

8000 de soldați sunt gata să părăsească insula; ei n'așteaptă decât corăbiile de lipsă.

Împotriva anarhiștilor.

Îndată după întâmplarea din Geneva cu uciderea Împărătesei s'a ivit ideea, ca statele europene să țină o conferință pentru a lupta împotriva anarchismului. Propunerea a făcut-o guvernul Italiei și cele mai multe state o primesc. Locul unde se va ține conferința nu e hotărât.

Foaia „Polit. Corr.” are știre din Roma, că conferința se va ține în Ianuarie și se vor lua măsuri în înțelegere comună pentru înfrânarea foilor anarhiști, pentru extradarea anarhiștilor și înfrângerea și stăpînirea anarchismului.

Din jurul Lugojului.

Culese de *Petru Turcu*.

Doamne sacă *Dunărea*,
Să iemănă pești goi
Să treacă mândra la noi,
Să știu mândro că-i veni
Drumul 'ți-l-aș năsipl,
Cu năsipl de cel mărunt
Ca să vii mândro cu ei,
Cu năsipl de cel mai mare
Ca să vii mândro mai tare.

Cum nu-i dorul mare câne,
Peste câte dealuri vine
Și se bagă 'n sîn la mine.
Și mă 'ntreabă de mărgelă,
Cine-a dat banii pe ele?
— Cel cu buze subțirele.
Și mă 'ntreabă de cercei,
Cine-a dat banii pe ei?
— Cel cu ochii mititei.

D'aseară, d'alaltă-seară
Mă culcai pe iarbă-afară,

Pusei dorul căpătâi
Cu jelea macoperi.

Frunză verde d'alunică,
Primăvara-i roaptea mieș
Nu 'i de dus la ibovnică,
Până colo mai de toamnă
Când lumea poate să doarmă,
Până 'n luna lui Brumari
C'atuncia-s nopțile mari,
Sai cu mândra cât îți place
Și ziua nu se mai face.

Iubește, mândro, iubește
Dar' de bărbat te ferește,
Că bărbatu-i rău ca dracu
Că ș'aseară 'mi-o p'rt capu.
Aprinde mândro lumina
C'a pierdut badea grădina,
Aprinde tu lumina
C'a pierdut badea cărarea.

Frunză verde de pe tîu
Să știi mândro ce știu eu,
Nici n'ai bea nici n'ai mânca

În picioare te-ai uca,
Ca frunza alunului
În postul Căciunului.

Nevăstută cu bărbat
Aruncă sămânța 'n gard,
Să crească frunza cât gardul,
Să nu te vadă bărbatul
Până te iubești cu altul.

Hai mândro să ne iubim
C'amândoi noi ne lovim,
Și la ochi și la sprâncene
Ca doi porumbei la pene,
Și la ochi și la uitat
Și la dulce sărutat.

Hai mândro în deal la via
Să-ți dau struguri și lămâie,
Unde-i iarba necălcată
Și roua nescuturată,
Unde calei, urmă nu faci
Unde șezi, nu te mai vezi.
Mândra mea dela Icloda

Școalele economice de repetiție.

(Urmare și fine).

VI.

Ce se zicem apoi de comunele, în cari se află numai câte un singur învățător? În aceste școala economică de repetiție nu e obligată; dar' școala de repetiție sau, cum îi mai zice, școala de Dumineca trebuie să fie în toată regula.

Având noi Românii cea mai mare parte a școalelor numai cu câte un singur învățător și cu chipul acesta îndatorați fiind a îngriji de funcționarea în regulă a școalei de repetiție celei introduse de 30 ani, dar' tot de atunci lăsată în părăsire, trebuie să ne gândim mai înadins și să ne punem toate puterile spre a o aduce în rînd bun, stăruind, ca mai cu seamă obiectele economice să fie tractate cu toată îngrijirea, ear' grădina școlară să fie una din preocupățiunile cele mai de căpetenie ale învățătorului.

Aceasta învățătorul ar trebui să nu o peardă din vedere, nu numai pentru binele poporului în al cărui serviciu s'a pus, ci chiar și pentru folosul seu, despre care aflăm a fi cu cale să zicem câteva cuvinte la acest loc, spre a scoate la iveală împrejurarea, că grădina școlară poate și trebuie să fie un izvor însemnat de câștig pentru învățător, răsplătindu-i mult mai bine ostenețele, decât s. p. s'ar face prin remunerațiunea de 40—50 fl. dela comună.

Să zicem s. p. că grădina școalei este numai de 250 stângini pătrați; căci o astfel de mărime au mai toate grădinile școlare. Rigolând din aceasta în toamna de față numai 25 stângini □, și stîmînd acest loc cu simburile de mere, pere, cireșe, vișine, prune, gutui și nuci, în timp de doi ani, pe lăgă puțin lucru, vor fi mii de pomișori buni de altoit. Dar' să zicem, că ar fi numai 2000, cari altoindu-se s'ar strămuta mai rari în ceealaltă parte a grădinei. Acești altoi, făcându-se vînzători și prețuindu-i unul cu altul numai cu câte 20 cr., ar da suma frumoasă de 400 fl. Dar' nu e lucru mare ca un învățător să aibă în fiecare an câte 1000 altoi de vînzare, adăugînd cu chipul acesta o sumă însemnată la salariul seu.

Tot ca și altoii se va căuta negreșit și vița americană altoită, pentru-că viile pustiite de filoxeră numai cu astfel de viță se vor pute replanta. Și oare este cineva mai chemat la aceasta decât învățătorul?

Dar' grădina școalei este potrivită și pentru o stupărie, din care învățătorul deasemenea poate trage venit însemnat.

Cu chipul acesta comuna ar avea mare folos, umplîndu-se toate grădinile de cei mai nobili pomi; copiii și poporul ar avea prilej să învețe lucruri bune și folositoare; învățătorul, pe lângă câștigul propriu ar deveni un mare binefăcător al poporului, îmbunătățindu-i și starea lui materială;

ear' pe calea aceasta școala economică de repetiție ar pute fi adusă în viață spre mulțumirea tuturor și binecuvîntarea cerului de bună-seamă încă s'ar adăoga.

Așa stînd lucrul, nu e oare păcat a continua tot ca până acum în nepăsare? Și oare n'am ajuns tot din vina noastră și în încurcătura, ce am descris-o în privința școalelor economice de repetiție?

Ca să nu ne infundăm și mai tare și ca să nu ajungem până la punctul, din care să nu mai putem face nimic pentru mîntuirea școalelor noastre economice de repetiție, trebuie să ne apucăm măcar acum, dar' chiar în această toamnă de lucru, punînd în rînd grădinile școlare și întocmind învățămîntul pe temeiul practic, cum cere firea lucrului.

Cultura hemeiului.

Hemeiul sîlbatec crește pe garduri, pe arbori și în alte locuri; el este deci cunoscut și copiilor, dar' n'aduce nici un folos. Aici însă vom vorbi despre hemeiul, care se cultivă înadins pentru făina lui galbină, ce se întrebuintează la facerea berei și une-ori și la facerea pâinei.

În țările unde beutura de căpetenie este berea, hemeiul se cultivă în mare măsură; la noi însă, în țeara vinului, până de curînd nu 'i-s'a dat hemeiului nici o însemnatate. Nu tot așa are să fie pe viitor. În urma pustiirii viilor prin filoxeră, peronosporă ș. a. producțiunea vinului s'a împușinat foarte mult și berea își face loc din zi în zi până și în satele cele mai ferite de lume.

Berea se fabrică parte în țeara noastră, parte în alte țări; ear' hemeiul de lipsă se cultivă aproape numai în alte țări.

În aceste împrejurări, credem că, e bine să ne îndreptăm luarea aminte la modul cum hemeiul se cultivă și ce folos am pute trage din cultivarea lui.

Pentru-ca hemeiul să isbutească este neapărat de lipsă a alege un soi bun, să se potrivească întru toate cerințelor locului, în care se va cultiva. Cel mai căutat este hemeiul de Satz din Bohemia. În locul al doilea înfruesc asupra dezvoltării lui: pămîntul, clima, lucrările peste tot, gunoirea ș. a.

Încercările făcute cu cultivarea hemeiului în Ardeal au isbutit și îndeosebi cel de Württemberg, cultivat la noi, a întrecut toate așteptările, fiind mai pe sus, mai bun și mai de preț decât ori-care alt soi de hemei. Încercările din vorbă le-au făcut unii cetățeni sași și unguri; ear' noi Românii până acum am stat la o parte, măcar'că cultivarea hemeiului se răsplătește destul de bine, vînzîndu-se suta de chlgr. și până la 360 fl.

Hemeiul iubește același pămînt ca și viia: pămînt mijlociu, adică puțin nisipos sau lutos. Coastele plecate spre mează-zi, cu pămînt gras și scutite de

vînturile de cătră mează-noapte, sînt cele mai priincioase hemeiului.

Cultivat după spicoase sau plante de săpat, hemeiul reușește deopotrivă, numai pămîntul să fie roditor. Deasemenea isbutește și în arăturile rupte de nou din grădini de iarbă, pășuni, fînațe, dacă aceste locuri nu sînt lipsite de materii grase.

Pămîntul ce e de a se cultiva cu hemeiul trebuie bine lucrat și curățit de buruieni.

Lucrarea se începe de toamna, săpîndu-se cu arșul sau arîndu-se cu un plug rajol în afunzime de 6 dm. până la 1 m. și gunoindu-se din greu. Gunoirea e mai bine să se facă la două adîncimi deosebite, ca astfel pămîntul să fie mai bine răsbit cu gunoiu.

Gunoitul trebuie să fie destul de dospit. O gunoie se poate face toamna și alta primăvara. Pămîntul săpat sau arat toamna peste iarnă se îmbunătățește mult prin lucrarea gerului.

Hemeiul se cultivă în loc închis cum s. p. sînt grădinile și viile, unde rămîne 12—15 ani. După el e bine să se sămene luțernă sau esparsetă, cari deasemenea rămîn aji mai mulți pe același loc și una și alta dirigînd locul pentru ceea-ce urmează.

Pămîntul săpat și gunoit de toamna, primăvara îndată-ce s'a sbicit se grapă și apoi se oblește cu tăvălugul, începîndu-se însemnarea locurilor, unde e de a se planta hemeiul, care trebuie pus în șiruri drepte dela mează-noapte spre mează-zi și în asemenea depărtare fir de fir. Depărtarea trebuie să fie dela 1 $\frac{1}{2}$ până la 1 m. 8 dm. În locurile unde e de a se pune hemeiul se implîntă câte un pîrușteț; apoi se fac cuiburi de câte 25—30 cm. afunzime, în cari el trebuie pus.

Butașii de pus au să fie de grosimea unei ceruse, tăiați din vițe sănătoase și cu putere în vîrstă de 7—8 ani, avînd fiecare câte 3 muguri (ochi). Lungimea acestora trebuie să fie de 10—15 cm. și să fie tăiați totdeauna deasupra pămîntului. Plantarea însăși se face în Martie sau Aprilie, așezînd câte 2—3 butași într'un cuib, și grijind ca în pămînt vîrfurile butașilor să stee 13—15 cm. de parte unul de altul, ear' vîrfurile dela fața pămîntului să fie lângă olaltă. Pîrușteții de care am vorbit mai sus slujesc ca semne, unde sînt puși butașii și totodată pentru a se sui pe ei vițele tinere, crescute în anul întăiu.

Lucrările mai departe sînt: îndată după-ce hemeiul a răsărit se sapă și plivește, trăgîndu-se pămînt în jurul lui; ear' în Iulie vițele se leagă de pîruștețul lor. Printre hemeiul nu e bine a cultiva nici un fel de legume. Toamna hemeiul se taie în fața pămîntului, acoperindu-se cu puțină țîrînă și după aceea cu gunoiu bine dospit.

Din anul al doilea încolo hemeiului trebuie să 'i-se pună pari lungi de 6—7 m.

Parii sau aracii acestia trebuie să fie obli, despoiați de coaje și fără noduri. Și mai bine e întinzându-se hemeiul pe sîrmă sau drot, care trebuie bătut pe prăjini puternice. Atât parii cât și prăjinile se pârlesc (se ard) sau se ung cu cătran la locul unde vin în atingere cu pămîntul, pentru-ca să nu putrezească. Hemeiul se descopere îndată-ce trece gerul, pe la jumătatea lui Aprilie se curăță, tăindu-se vițele pentru a rămîne 2—3 din cele mai cu putere și după-ce s'au pus parii și s'au săpat vițele se leagă cu paie, răchită ș. a., punându-se cu prilejul săpatului și gunoiu bine dospit (putrezit), care se acopere cu țerînă.

Pe la sfîrșitul lui Maiu se face a doua săpătură, se taie din nou o parte a vițelor, ear' cele rămase se leagă de-a doua-oară. Vițele ce ar da mai tîrziu se taie cu frunze cu tot până la înălțime de 1—1½ metru. De aici încolo lucrările încetează până-ce hemeiul înflorește.

Din toate lucrările, ce se cer la cultivarea hemeiului, cea mai gingașe este uscarea, care trebuie făcută la umbră și în locuri curate, fără praf sau gunoale. Uscarea ține 2—4 săptămîni.

Culegerea hemeiului se înșeplă pe la sfîrșitul lui August și începutul lui Septemvrie. Spre acest sfîrșit vițele lui se taie la 30—40 cm. deasupra pămîntului și capetele celor din pămînt se înoadă ca să nu curgă suctul (zama) din ele. Parii se scot apot din pămînt cu tot ce se află pe ei, vițele se desfac, tăindu-se în bucăți de câte 60—80 cm. lungime și legându-se în mici snopișori, de pe cari florile se culeg pe anumite pânzături. Pe urmă se aleg frunzele sau alte părți străine, ce ar fi ajuns între flori, carise duc în corfe anume la locul de uscat.

Deplin uscate florile de hemeiu strinse în mâni și lăsate slobode eară își iau forma, ce au avut, adecă au devenit elastice. În starea aceasta florile se pachetează în saci mari anume, îndesându-se bine spre a încăpă cât mai multe, și astfel se vînd. Vițele de hemeiu în stare verde le mîncă bucuros vitele ear' uscate se pot folosi peste iarnă ca nutreț bun pentru vaci cu lapte, pentru oi și capre.

Roadă lui e tare deosebită, după-cum e și pămîntul, umblarea timpului ș. a. În anii cei mai buni de pe o hectarie se capătă 7—800 chlgr.

După-cum am scris în nr. 39 al foii noastre, suta de chlgr. de hemeiu s'a vîndut anul acesta în Sighișoara cu 80—100 fl. Prin urmare cine a avut o ha. de pămînt cultivată cu hemeiu a căpătat peste 500 fl. sau de pe un jugăr cel puțin 250 fl.

Din toate cele arătate până aici se poate vedea, că cultivarea hemeiului are viitor. Deci îndemnăm pe cetitori a se gândi mai înadins și a se îndeletnici cu cultivarea hemeiului.

Accisele pentru comune.

Ministrul de finanțe a înaintat dietei spre desbatere un proiect de lege despre regularea venitorilor ce le aveau orașele și satele din Ungaria din încassarea dărilor de consum.

Se știe, că cu 1 Ianuarie 1899 intră în vigoare noua lege, în înțelesul căreia în viitor nu vor mai încassa orașele și satele darea de consum după alcool, zahăr și bere. Încassarea dărilor de consum (cunoscute sub numirea de accise) o va face statul de-adreptul prin deregătoriile sale financiare.

Prin această schimbare radicală a modului de încassare orașele și satele îndură o mare pierdere, — nu vor mai avea în viitor însemnatul venit dela exarëndarea dreptului de a încassa dările de consum (accisele). Vor pierde apoi și darea suplimentară ce se încassa după darea de consum.

Proiectul de lege amintit are de scop să asigure o despăgubire pentru orașele și satele lipsite de un însemnat venit prin reforma încassării de consum.

Eată cuprinsul proiectului.

Orașele și comunele, cari pe baza §. 69 din art. de lege XXXV. din 1888 au dreptul la o anumită parte din venitul curat provenit din regia de cărcimărit, vor primi dela 1 Ianuarie 1899 o remunerație din partea statului. Această remunerație o va plăti statul în două rate anuale (în 30 Iunie și 31 Decemvrie) în sumă egală cu venitul mijlociu ce l-au avut orașele și satele anual, între anii 1895—1897.

Orașele și satele dela 1 Ianuarie încolo nu mai au dreptul să încasseze nici un fel de dare sau competență pentru consumația sau importul dîstorfel de articole, care formează basă de dare pentru stat, (precum: vin, carne, zahăr, bere, alcool și oleiuri minerale). Excepțiune se face numai cu competența pentru pardosire, pe care orașele au dreptul să o încasseze și în viitor și pentru articolele de consumație amintite.

La 1 Ianuarie 1899 se vor cassa toate dările suplimentare și ori-ce competențe isvorite din dările de consum.

La cerere orașele și comunele vor primi dela ministrul pe interne în conțelegere cu cel de finanțe, concesiune pentru a încassa și dela 1 Ianuarie încolo o dare suplimentară de până la 20% după darea de consum a vinului; după darea de carne asemenea s'ar putea încassa un supliment de până la 25%. asemenea și după darea de alcool în anumite împrejurări, orașele și satele pot avea concesiunea ministerială pentru a încassa o anumită sumă, ca dare suplimentară.

Această dare suplimentară se poate exarëndă deodată și la olaltă cu dările erariale după consumul de alcool, bere și zahăr. Acest favor însă trebuie cerut dela ministrul.

Proiectul cuprinde apoi dispozițiile excepționale ce ar fi să se aplice pentru cazul, când comunele și orașele nu s'ar putea despăgubi în urma reformei încassării dărilor de consum.

Atragem luarea aminte a reprezentanților și fruntașilor nostri asupra favorurilor ce le pot avea și după intrarea în vigoare a legii despre încassarea dărilor de consum. Dacă lipsa cere — să se și folosească de aceste favoruri.

V. C. O.

Sfaturi economice.

Cojile de ou.

Cojile de ou sînt foarte bune, pentru pui și viței. Ele sînt văroase și varul dă multă putere la învîrtoșarea ciolanelor. Cojile însă trebuie sfărîmate mărunt și amestecate în mîncarea ce-i de dat la viței și la pui.

Îngrijirea vacilor de fătat.

Vacile cari sînt a feta trebuie ferite de fîn rău, muced și de apă rece, căci altmîntrelea vacile pot lăpăda.

Când vrea să fete vaca, nu-și află loc. Se culcă și se scoală. Atunci trebuie păzită; ear' dacă nu poate feta, să încălzim lături și să-i dăm, ori să-i dăm un pătrar de vin, ori două păhare de apă în vreme de un cias.

Vasele de smântână.

Vasele în cari se pune laptele dulce, ca să se prindă smântîna, trebuie să fie la gură cât se poate de largi, căci atunci strîngi mult mai multă smântîna, decât dacă vasele sînt strîmte la gură.

Carne proaspătă de porc peste întreg anul.

În loc de a săra și afuma carnea de porc, cum de obicei se face în cele mai multe părți ale țerei noastre, locuitorii din comitatele Tolna și Baranya proced în modul următor: porcul ucis, curățit și desfăcut se desparte în două părți; se lasă să se răcească încîtva, se desface slănină, îndată-ce s'a întărit ceva, punându-se într-o căldare la foc, după-ce s'a tăiat în bucăți. Carnea tăiată deasemenea în bucăți de mărime după plac, se pune în tipsii și cu aceste în cuptoare de pîne, arse spre acest sfîrșit, unde se frige numai pe jumătate. Acum se așează în cutii de bleh smălțuite cu cositor, lăsându-se ca să se răcească. După aceea unsoarea ferbinte, în care carnea s'a fript, se toarnă peste ea, astfel ca după-ce s'a slăit să fie cam de un deget deasupra carnei. Cutiile de bleh au coperiș, care e provăzut cu o gaură în forma hornului, prin care se lasă aer la unsoare. Astfel pregătite cutiile se păstrează la loc răcoros. Avînd lipsă de carne friptă de porc, se ia din unsoare o bucată sau mai multe și se frige îndeajuns.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

B. I. în Petrojeni. Nisuița d-tale de-a învăța e foarte bună. Noi cu toții trebuie să învățăm, ca să înaintăm. Durere însă, că o astfel de carte, cum dorești d-ta, nu este. Facerea planurilor de case etc. nici nu se poate învăța din carte, decât învățînd în școli a desemna și dela mîiestri (paleri) zidari, bîrdași etc. Trebuie însă înainte să știi desemna, adecă a face figuri cu deosebite linii pe hîrtie.

Din vieața animalelor.

Știu să numere animalele?

Michel Delines ne istorisește lucruri destul de însemnate în această privință.

Într-o zi învățatul Audubon eșind din casuța sa pentru a face o excursiune cu patru prieteni, văzu un papagal intrând în casă. Audubon intră apoi cu unul din prietenii sei; îndată papagalul eși afară și încep să sboare de jur împrejur, fără a intra în lăuntru. Prietenul lui Audubon eși cel dintâiu din casuță; papagalul tot nu intră înapoi; dar' imediat ce Audubon eși afară, intră în lăuntru. De aci urmează, că papagalul 'și-a dat seamă, că au intrat două persoane, și că pentru a intra în lăuntru, trebuie să aștepte, ca două persoane să ese afară.

Audubon curios de a ști cât poate număra papagalul, intră de mai multe ori în casă cu amici, și văzu, că papagalul nu poate număra mai mult de 4. Odată, într'adevăr el intră în casă cu patru prieteni, și eșiră unul după altul. Papagalul nu intră decât după-ce eși al patru-lea vizitator. Cu cinci persoane încercarea nu reuși.

Un doctor rus, dl Timofieff, a început nu de mult probele lui Audubon asupra paserilor, cânilor, mășelor, cailor și a aflat, că țarca poate număra până la 10 și că prin urmare e superioară la popoare întregi din Australia, cari nu pot număra atâta.

Cănele lui Timofieff avea obiceiul de a îngropa ciolanele, nu toate la un loc, dar' în ascunzători deosebite. Într-o zi, doctorul îi dădu 26 ciolane, pe care el le îngropă în 26 locuri. A doua zi, dl Timofieff nu dădu cânelui nimic de mâncat. Animalul recurse la ciolanele ascunse. Desgropă 10 ciolane unul după altul; apoi se opri deodată, ca-și-cum ar fi numărat câte mai avea ascunse. După câteva minute încep din nou. De astă-dată scoase 9 oase și după ce se mai gândi puțin, mai desgropă încă 6. După asta punându-se jos adormi. Dar' deodată se sculă, alergă în grădina și aduse al 26-lea și ultimul os.

Dl Timofieff găsi, că numărul 26 e deasupra puterii de calcul a cânelui, și că el ar fi împărțit acest număr în trei părți, numărându-le pe fiecare aparte; cu toate precauțiunile el greșise și nu-și îndreptă greșeala, decât după-ce se gândi un timp.

De aici însă nu trebuie să credem, că cănele poate număra, căci el poate să fi făcut acestea ajutat de memorie și îndreptat de nasul seu.

În această privință măța se pare, că este mai puțin cuminte. Doctorul înainte de a da măței sale o bucată, îi pune înainte farfuria și apoi o lua. Astfel își învăța măța să nu-și primească mâncarea decât după-ce a fost amăgită de

șese-ori. Animalul se deprinsese cu aceasta, căci stătea nepăsător la cele dintâiu cinci oferte, și numai după a șesea se arunca pentru a-și mânca bucată. Dl Timofieff a reîncercat încercarea două săptămâni, și măța nu s'a amăgit. Dar' când se încerca să meargă mai departe și să înmulțească numărul ofertelor, măța nu mai găsea momentul potrivit. Aceasta parte a experienței este greșită, căci poate măța era obișnuită să aștepte a șesea ofertă. Ea ar fi trebuit să se facă cu o altă măța, neobișnuită încă.

Cu caii încercările de calcul sunt mult mai interesante. Într'un sat al guvernamentului Poskov, dl Timofieff observă un cal al unui țeran, care luase obiceiul de a se opri în timpul lucrului după-ce trăgea 20 de brezde. Calul număra atât de fără greș, încât însuși țeranul număra brezdele, după numărul de câte-ori se oprea calul. Eată un animal, care număra pentru stăpân.

Într'un alt sat, Dr. Timofieff a văzut un cal, care număra kilometrele după numărul petrilor kilometrice, și ora după bătăile ciasului.

Într-o zi Drul rus se ducea la Valdai, când după-ce făcu 22 verste, unul din cai se opri deodată. Visitiul dădu fân calului, porni din nou. De mic calul fusese învățat de către stăpânul seu, la fân la fiecare 25 verste. Calul fără îndoială, își dădu seama de drumul parcurs după numărul petrilor kilometrice. Data asta se înșelase cu trei verste. Dar' nu era vina sa. Mai erau pe drum, pe lângă petrele kilometrice, încă trei altele, care serviau pentru a limita pădurea statului. Dacă această observație este adevărată, ea arată foarte clar puterea aritmetică a animalelor.

Același cal, după dl Delines, era învățat să primească hrană când ciasornicul din apropiere suna 12; chiar dl Timofieff însuși a observat, că de câte-ori bătea ciasul calul ciulea urechile și asculta; apoi pleca capul cu nemulțumire, când ciasul bătea mai puțin de 12; din contră exprima cea mai viuă satisfacție, când auzia 12 bătăi.

Deci calul poate număra. Dacă calul număra, de ce nu ar număra și celelalte animale?

Știri economice.

„Concordia”, însoțirea de negoț din Sibiu 'și-a publicat bilanțul de pe anul dintâiu al lucrării sale. Venitul curat este de 6975 fl. 06 cr. Capitalul social, întreg plătit este de 100.000 fl. La încheierea bilanțului s'au aflat în boltă mărfuri în preț de 159.542 fl. 33 cr.

Tarif de vecinătate. Foile din România vestesc, că în luna aceasta s'au introdus pe căile ferate un nou tarif, numit de vecinătate, pentru călătorii de clasa a 3-a pe depărțări mici până la 25 kilometri.

Noul tarif, a cărui menire e de a atrage călătorii mai lipsiți, cuprinde 4 zone cu taxe de transport mai ieftine.

Nouă căi ferate. În comitatul Torontal s'a făcut și deschis o nouă cale ferată între Becicherecul-mare și Jimbolea. Lungimea călei este 75 chm. și stă în legătură cu căile ferate ale statului.

— Se vestește, că în curând se va începe edificarea unei linii vicinale dela Caransebeș la Hațeg. Noua linie va porni dela Caransebeș atingând comunele: Obreja, Nădrag, Cireșa, Voislova, Bouțarii-de-jos și de sus și Bucova, trecând apoi peste vadul Porțile-de-fer, Grădiște și Păclișa, până-când se va împreuna cu linia dela Hațeg. Întreaga linie va ave o lungime de 76 chlm. și va costa 3.800.000 fl. (adecă 50.000 fl per chlm.).

Lăptărie. Un grup de capitaliști olandezi împreună cu câțiva proprietari români vor înființa în România o lăptărie rațională.

Localitatea unde are să fie deschisă lăptăria nu e aleasă încă; capitalul asociației însă e deja format.

Un nou soi de tutun. În ținuturile băltoase ale Australiei s'a aflat o plantă până acum cu totul necunoscută, care este înrudită cu cunoscuta plantă de tutun. Noua plantă australiană a și început a se întrebuința pentru fumat. Se zice, că ea nu este așa amețitoare, ca tutunul nostru, căci abia conține pe jumătate atâta nicotină (adecă otrava din tăbac). Are frunze mai netede ca tutunul. Dacă se usucă, devine roșu-întunecat, moale și oleos. Noul soi de tutun, după-ce va fi nobilitat de-ajuns, va fi menit a înlocui tutunul de azi. Englezii deja au și început să planteze tutun de acesta nou pe teritorii mari și nu peste mult îl va pune în negoț.

Societate industrială. În Bacreși s'a întemeiat cu capitaluri mai mult străine o societate numită „Metalurgia Română”. Capitalul de fundație e de 1.200.000 franci. Societatea va întemeia o fabrică de roți pentru vagoane și diferite lucrături pentru diferiți articoli de industrie.

Budgetul statului pentru anul 1899 a fost prezentat parlamentului în săptămâna trecută de către președintele comisiei financiare. Raportul comisiei amintește înainte de toate schimbările făcute diu pricina noiei legi a contabilității de stat. Arată apoi, că eșitele se urcă în măsură mult mai mică și că eșitele comune sunt preliminate cu cuota de până acum cu 31.4 procente și că agio la aur este prenotat cu relația legală. Comisiunea a șters numai o singură poziție din întreg proiectul prezentat de ministrul de finanțe, și anume ajutorul de 12.000 fl. pentru vicinalul Hegyesfeketehegy—Palánka.

În urma acestel ștergeri budgetul se înfățișează astfel:

Totalitatea eșitelor . . .	503,252.446 fl.
Totalitatea intrărilor . . .	503,303.603 fl.
Plus . . .	51.157 fl.

Comisia recomandă apoi budgetul spre primire.

„Călinarul Poporului“ a ieșit.

Aducem o veste plăcută cetitorilor Frumosul și iubitul „Călinarul Poporului“ pe 1899 a eșit zilele aceste de sub tipar, cu un cuprins bogat și frumoase ilustrații. Afară de partea calendaristică și alte notițe și îndrumări folositoare Călinarul are următorul cuprins literar:

Dela 1848, (din prilejul aniversării al 50-lea).

Adunarea dela „Dumineca Tomei“ în Blaj. Andreiu Murășan, poetul anului 1848 (cu 2 ilustrațiuni).

Fabulă arabă.

Eu mis, esc, și sunt Român, poezie de I. Dariu.

Teară fără bătrâni, poveste de V. A. Urechia.

Anecdote.

Doine și icoane din lumea românească. (Limba, portul și moșia).

Doine și strigături populare: De pe Murăș; De pe Târnavă; De pe Olt; De pe Someș; De pe Criș; Din părțile Năsăudului; Din Munții Apuseni; Din Bănat; Din Teară-Oașului; Din Bihor; Din Bucovina, România (Oltenia și Moldova), Basarabia și Macedonia.

Revașul Nostru, cronica întâmplărilor din Septembrie 1897—Sept. 1898, se extinde pe 47 pagini, cu următorii subtitluri:

Causa națională, afaceri culturale, afaceri bisericesti, afaceri economice, frunțași români morți, dela frați, stări grele pretutindeni, etc.

Economie: Cum s'ajungem la mai bine? — Unele reguli pentru grija sănătății. — Povești.

De răs.

Tîrgurile din Ungaria și Transilvania etc.

Ilustrațiuni.

1. Andreiu Murășianu, portret. 2. Casa în care s'a născut A. Murășianu. 3. Un băiaș român, din Bucium-Șașa. 4. Dela Stăna-de-Vale: Reședința și capela Episcopului Pavel. 5. Un Român „mărginean“ călare. 6. O Româncă din jurul Sibiului. 7. O fetiță (coristă) din Bistrița. 8. O familie din Bănat. 9. O păreche tinăra din Suciul-de-sus (între Lăpuș și Cibeleș). 10. Un țeran român din Bănat. 11. Scenă din Săliște (l. Sibiu). 12. Dela Stăna-de-Vale: case de locuit pentru oaspeți. 13. Români din Siria (l. Arad). 14. Dela Stăna-de-Vale: „Biserița“ (o stîncă). 15. — „Moara dracului“. 16. † W. E. Gladstone (portret). 17. † Prințul de Bismarck. 18. Împărăteasa-Regină Elisabeta.

În estan călinarul e cu o întreagă coală mai voluminos decât anul trecut, estinzându-se pe 143 pagini. Prețul însă e tot cel vechiu: 20 cr. plus porto postal 5 cr. A se adresa: „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, Strada Poplăcei 15.

CRONICĂ.

Sfințire de biserică. În 20 Septembrie s'a sfințit cu mare solemnitate biserică gr.-cat. din Acăț (com. Selagin). La serviciul divin au pontificat Rvd. Al. Barbo Loviciu, vicarul Sălsigului cu o asistență de alți 9 preoți. Solemnitatea a decurs în fața unui public mare, care venise în procesiuni din satele învecinate.

Aviz. Harnicul învățător din Brașov I. Dariu face cunoscut următoarele, asupra cărora atragem luarea aminte a bărbatilor de școală: Îmi iau voe a aduce la cunoștința publică a domnilor învățători, că a apărut de sub tipar o edițiune nouă din: „Istoria patriei și elemente din Istoria universală pentru școlile populare“, lucrată de subscrisul. Edițiunea aceasta a apărut în editura librăriei Heiarich Zeidner din loc cu prețul de 25 cr. broș. Tot la librăria H. Zeidner se află

în comisiune și „Gramatica limbii românești“ cursul II., lucrată tot de subscrisul, cu prețul de 30 cr. Pentru ori-care dintre aceste cărți, cei-ce comandă mai multe exemplare primesc un rabat corespunzător, după-cum s'a și acordat deja cu sus numita librărie. Brașov, 13 Octombrie 1898. Cu deosebită stimă colegială: I. Dariu.

Di Nicolau Șandor de Vist, căpitan de cl. I. la reg. de infanterie nr. 31, după împlinirea alor 40 ani de serviciu, la cererea proprie devine pensionat cu 1 Noembrie a. c. Maiestatea Sa din acest prilej l'a înaintat la rangul de major. Di Șandor și până-ce a fost în activitate la miliție timp de 7 ani a purtat cu cea mai mare conștiințioasă și deregătorie de cassar la comitetul fondului școlar grănițesc al fostului reg. rom. I., și încă fără plată. Credem, că de aici înainte fiind cu locuința în Sibiu, va contribui și mai mult la administrarea fondului amintit.

La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ s'au mai înscris de membri următorii: Mihail Simu, măiestru croitor; Ilie Alimănescu, cul.-tipograf; Florențiu Mare, sod. lăcătuș; Dumitru Băltes, sodal măsar; Ioan Cristea, măiestru compactor; Iie Simtion, sod. pantofar; Traian Marc, sod. pantofar; George Simtion, sod. lăcătar; Nicolae Hebicean, sod. măsar; Petra Mihăilțan, măiestru pantofar; Dr. Avram Tincu, avocat; Ioan Baci, propr., Șoala, Victor Porutiu, pract. de tribunal; Anton Katzler, friser; Pant. Luca, căp. c. ș. r. în pens.; Wilhelm Auerlich, fotograf; Adolf Gross, agent; Némethi Mihály, friser; Dr. Nic. Comșa, medic în Franzensbad; Ioan Broju, capelan c. și r. militar; Alex. Bobeș, mașinist în Dolova.

„Pereat Unguri!“ „Magyar Polgár“ din Cluj scrie, că în Tritiul-de-jos s'ar fi făcut o demonstrație contra Maghiarilor mai în zilele trecute. Câțiva Români beți ar fi „cărpiți“ pe câțiva Unguri, cari erau pacificați și trezi ca lumina soarelui. Nu știm, ce este adevărat din știrea acestei foi, dar' ne-ar deobliga mult cei dela „M. P.“ dacă ne-ar da cuprinsul cântărei „Pereat Unguri“ (se piară Ungurii). În notiță se face amintire, că demonstrații cântau cântecul „Pereat Unguri“. Noi cei rămași de lume n'aveam cunoștință despre existența acestui cântec. Și — repetăm încă odată — cei dela „M. P.“ ne-ar face o plăcere spuiunduni-l. Poate 'i-am lua și noi folosul.....

Mai știi?

Unul după altul. Din Cernăuți se scrie, că acolo un soldat jidovesc, ce merse cu locotenentul seu la postă spre a ridica bani, primi dela locotenentul seu între altele și o epistolă recomandată cu 700 fl. v. a., spre a o duce în cancelaria regimentului. Însă Jdănașul, îndată-ce simți bani în epistolă a luat-o la sănătoasă. Oblicindu-se lipsa lui, se trimise ca să-l caute, un al soldat, din întâmplare tot Jidan. Însă și acesta 'și-a perdut urma. Un Jidan după altul.

Un Árpád. Un anumit Ungur Árpád János din București avea năravul a arunca cu-năsip în ochii oamenilor și apoi a-i pungași. Astfel ieri a aruncat cu năsip în ochii dlui Victor Nikman, pe când trecea prin strada Popa Tatu. Jertfa a început să strige și lumea a pus mâna pe pungaș, care se află arestat.

Pentru înființări de coruri vocale se recomandă un Român, dirigent de cor, care a înființat în părțile bănățene 12 coruri țărănești. Adresa se poate afla la redacțiunea noastră.

Magnații maghiari se ruinează. Tribunei 'i-se scrie din Timișoara, că în Bănat Jidovii, grație ocrotirii și gogulirii celor dela stăpânire, se înălbă și se îmbogățesc tot mai mult, sărăcind poporul, și ruinand cu deosebire pe magnații maghiari, cari sînt și așa puțini.

Astfel între alții contele Aladár de Dessewffy (un neam al actualului episcop romano-catolic din Timișoara) avea o casă elegantă în cea mai frumoasă piață a cetății Timișoara, în „piața de paradă“, piața principelui „Eugen de Savoia“, — și această casă (palatul Dessewffy) s'a vîndut înainte cu puține zile cu 100.000 fl. și cumpărătorul a fost Max Weiss, Jidov, care înainte cu 20 de ani umbla încă tot zdrențuros și imbia pe oameni să cumpere lemne.

O altă casă nemeșască-ungurească, tot din cetatea Timișoarei, în piața cea mare (a lui Losonczy), în apropiere de bisericile catedrale rom.-cat. și sîrb.-or., — casa nobililor de Zemlénys, — s'a vîndut cu prețul bagatel de 60.000 fl. și cumpărătorul a fost: jopănușul Samuel Klein, pitar jidovesc din Timișoara. Mare trebuie să fie decadența aristocrației ungurești, dacă pot să ajungă trebile până într'acolo, ca Jidovii să le poată lua casele pe prețuri bagatele.

Earăși invenindări în Hodmező-Vásárhely Csordás Karolin a încercat în săptămîna trecută să invenineze pe soru-sa, ca să-i moștenească averea. Femeia-monstru a pregătit supă de vin pe seama soru-sei care era bolnavă și în aceasta a pus venin. Bolnavei 'i-s'a făcut și mai rău, ear' medicul a constatat inveninarea. Otrăvitoarea a fost priasă și a mărturisit faptul.

Rupere de nor. Mercuria din săptămîna trecută s'a descărcat asupra orașului Fiume o vijelie grozavă, care s'a sfîrșit cu rupere de nor. Ulițele erau toate în apă. Oamenii alergau înspăimîntați. Comunicația a fost întreruptă timp de două ore. Apa a pîtruns în edificiile subterane, cauzând stricăciuni foarte mari. Sînt și câteva jertfe omenești.

Omorit pentru 25 bani. O crimă îngrozitoare a zguduit acum câteva zile întreaga poporație din orașul Tecuci, România. Un sergent din regimentul I. roșiori, care are garnisoana în acel oraș, cu numele Ioan Zugravu, ducându-se la prăvălia lui C. Gârleanu, unde de obicei venia și chefia cu prietenii sei, negustorul amintește sergentului, că 'i-a rămas dator cu suma de 25 de bani. Drept ori-ce răspuns, sergentul se repede asupra negustorului și îi dă două puternice lovituri de pumn în cap. Gârleanu cade în nesimțire. Băieții din prăvălie via în ajutorul stăpînului lor și caută înzădar a-l readuce la viață. Totul era sfîrșit. Loviturile date de sergent au fost atât de puternice, încât sormanul om a murit pe dată. Autoritățile militare au fost înștiințate și sergentul criminal a fost prins.

Trei copile deodată. Foile din România scriu, că femeia Leanca Stancu Sasu din comuna Moara-Domească, județul Ilfov, a născut trei fete. Atât mama cât și copilele sînt sănătoase.

Cel mai bătrân preot în dieceasa Caransebeșului va fi fost, poate, preotul Nic. Vlad din Zervești, protopopiatul Caransebeșului, care a răposat în 9 Octombrie n. e. El s'a născut în 1809 și s'a căsătorit și hirotonit în 1834. A răposat va să zică în anul al 90-lea al vieții și al 65-lea al preoției. Până la moarte s'a bucurat de sănătate deplină; era om vesel, statura marțială. Cu trei zile înainte de a muri el a fost la Caransebeș, fiind încă deplin sănătos. Înmoșmântarea venerabilului preot s'a făcut cu pompa cuvenită prin protopopul Ghidiv, cu numeroasă asistență de preoți.

Ciuma în Viena. Este știut, că patria ciumei e India. Și cu toate acestea s'a ivit săptămâna trecută ciuma în Viena. Lucrul s'a întâmplat așa, că anul trecut mai mulți doctori, sub conducerea Drului Müller, au fost trimiși de guvernul Austriei în India, să facă studii asupra ciumei. Doctorii au adus cu ei baccile (sămânță) de ciumă în Viena, pe cari le prășiau în cloșani și alte animale, trăgând învățături, ca să descopere leacul împotriva ciumei. Se înțelege că lucrând cu astfel de baccile primejdioase, cari numai cu ochianul se pot vedea, trebuie să fie omul cu mare băgare de seamă, ca să nu capete ciuma. Și în Viena tocmai aceasta s'a întâmplat. Un servitor al spitalului din nebăgare de seamă a căpătat ciuma și a murit. Dela el s'a molipsit tinerul Dr. Müller și săptămâna aceasta a murit și el. Drul Müller a știut că moare și a arătat curaj nimerit în fața grozavei boale. Tot dela servitor s'a molipsit și o îngrijitoare, care acum se luptă cu moartea. Se înțelege, că bolnavii au fost închiși deosebiți și spitalul a fost păzit, ca nimeni nechemat să nu intre acolo. Vienzii s'au înfricat, că ciuma se va lăși între ei, ba și în alte părți se temeau oamenii, că grozava boală se va lăși tocmai de acolo, unde medicii învăță și fac încercări a o stîrpi. Acuma însă, în urma griiei bune, primădia este delăturată.

Amintim, că ciuma este deosebită de coferă, e mai rea decât aceasta și pe la noi nu s'a ivit această boală din 1813.

Un câne — „Kossuth Lajos“. Cetim în „Tribuna Poporului“: Un pericinat de aici din Arad a făcut arătare la poliție, că întorcându-se mai zilele trecute dintr'o comună învecinată s'a abătut prin cârșima lui Mosóczy Gábor. Cum stătea la masă aude pe copilul cârșimarului, că amenință un câne cu vorbele: „Tiba, Kossuth Lajos!“ La auzul acestor cuvinte Jidanul ci-că s'a indignat și a cerut explicații dela cârșimar. Acesta, nu prea scump la vorbă, i-a spus Ovreiului, că pe câne într'adever îl cheamă Kossuth Lajos. Publicând această știre „Arad és Vidéke“ invitată pe procuror să iee măsuri aspre în contra acestui Ungur uitat de sine.

Inecată în Someș. Sâmbăta trecută o femeie ca de 50 de ani din Cluj s'a dus cu două gălețe să aducă apă din Someș. În scurtă vreme vecinii observară, că o găleată e pe țerm, ear' femeia și cealaltă găleată au dispărut. Au mers acasă s'o caute, și neaflându-o nici acolo au pornit cu bărbatul femeiei și cu câțiva polițiști la Someș. Au căutat zădarnic, căci în curând s'a făcut noapte. Duminecă dimineața a sosit o telegramă care spunea, că s'a sflat din jos de Cluj lângă un pod un cadavru de femeie. S'a constatat, că inecata era femeia dispărută Sâmbăta din Cluj. A fost dusă la spital.

Moarte cu ori-ce preț. În săptămâna trecută o damă necunoscută s'a aruncat pe șine înaintea trenului, când acesta trecea peste podul Murășului dela Lipova. Mașinistul observând la timp ce se pregătește, a oprit numai decât trenul, care și de altcum mergea încet pe pod. Observând dama, că trenul s'a oprit, se aruncă numai decât peste bariera podului în Murăș. A fost scoasă moartă din valuri. Până azi nu se știe cine e femeia nenorocită.

Patru oameni îngropați de vii. O groznică nenorocire s'a întâmplat în ziua de 7 curent în comuna Păunești, din județul Putna, România. Pe când mai multe femei și fete din sat, săpau pentru a scoate pământ de lipit dintr'o groapă dela marginea comunei, unul din maluri s'a surpat fără de veste și a îngropat de vii pe femeia Ilinca Ursu, pe fetele Manda Bostan și Anastasia Anițoiu și pe băiatul Antou Bostan. Celelalte femei cari erau acolo și cari, ca prin minune, au scăpat din această nenorocire, au alergat în sat și au dat alarma. Toți locuitorii au venit la fața locului și după o muncă de aproape de o jumătate de oră, au reușit să dea la o parte pământul care se surpase și acoperise pe nenorocitele ființe. Cadavrele lor, au fost lăsate localui până-ce s'au făcut cercetările legale și au autorizat înmormântarea lor.

Ciuma în Indii. Îngrozitoarea boală ciuma bântuie într-una în Indii. Legațiunea română din Londra, în poziție de a și datele exacte dela oficiile engleze din Indii, comunică următoarele cifre cu privire la mersul ciumei dela 16—23 Septembrie: În singur aceste 9 zile, s'au bolnavit de ciumă în Bombay, Satara, Nasik, Belgaur, Darvar, Kohlapur, Cathiavar, Cuci și Barota 3170 de persoane, fiind în același timp de 9 zile 2580 cazuri de moarte de această boală.

Ortații lui Luccheni. În 3 Noembrie se va începe pertractarea finală contra lui Luccheni, ucizătorul Reginei. Dădată cu el vor fi acușați Martinelli, care a pregătit pumnalul; Salvi, care ar fi declarat că a avut cunoștință de atentat înainte de săvîrșire; Galdueci, un prieten al atentatorului, care l'a lăudat în public; Ramboni, deținut la Lugano și Gino, arestat la Basel. Cu un cuvânt sînt cinci tovarăși „și cu sergentul șese“.

Mire și mireasă În comuna Derecke s'a întâmplat în săptămâna trecută o tragedie emoționătoare. Kada Péter era încredințat cu Kovács Eszter, după-ce isbutiră cu mare greu a câștiga încredințarea părinților. La câteva zile după încredințare, mirele s'a împușcat fără să se știe din ce cauză. La auzul acestei știri, mireasa căzu îndată ca amețită, și pe lângă tot ajutorul medicilor, a doua zi muri.

Censură radicală. Împărăteasa chineză a dispus sistarea tuturor foilor chineze. Scurt și la înțeles; cel puțin nu trebuie să mai amărești zilele redactorilor cu procese de presă!

În contra tutunului. În statul New-Yorkului vor fi pedepsiți cu 10 dolari sau 10 zile de închisoare toți acei, cari se vor dovedi a fi vîndut tutun sau țigări tinerilor mai mici de 18 ani. Asemenea măsuri s'au luat și Svedia și Norvegia contra tăbăcului.

Nebună în biserică. În o biserică din Budapesta a făcut multă senzație o femeie nebună, care a turburat serviciul d-zeesc. Rupîndu-și vestmintele s'a aruncat în fața altarului și luând o cunună de pe el strigă: Nu sînt păcătoasă! Iartă-mă Doamne!

Nenorocita femeie a fost dusă la căpitanat, unde s'a constatat, că o cheamă Ana Limacsek și e de 36 ani. A fost dusă apoi la casa smintitilor.

La istoria untului. Untul în vechime n'a fost cunoscut în Europa. Numai mai târziu, pe timpul creștinismului a fost adus în Europa, dar' numai ca pomadă pentru damele din societatea mai înaltă. Astfel untul s'a folosit câteva sute de ani, până-când untul cuceri un teren nou, anume oamenii au început a-l folosi ca mijloc de luminat în loc de ulei. Până în veacul al 15-lea în case și mai ales în biserici se lumina cu unt. Numai dela 1500 încoaie untul a fost folosit în Europa ca mîncare.

Frumos obicei. În Britania-mare este un obicei foarte bun, anume: când o mamă moare și unicul copil rămîne fără mamă, atunci toate mamele din acea comună îngrijesc de unicul orfan. Preotul satului alege pentru copil o mamă, pe care o crede el mai bună, și apoi se îngrijește de copil, socotindu-l ca un dar dela D-zeu. Dacă mama nouă e prea săracă, atunci îngrijesc mai multe de copil.

În Britania mai e datina, că ori-cine care se întâlnește cu vre-o femeie, care are pe brațe un copil, nu trece pe lângă ea fără a nu zice: „D-zeu te binecuvînte“.

R Î S.

Țiganul vîndător.

Țiganul din gura vîdei avea două găini, pe cari din întemplantare le-a mîncat vulpea. Da chiar vîzîndu-o Țiganul pe vulpe cum fugea cu o găină, — iute prinde la mîna o frigare ca să o strîpungă — și un cuțit se-i taie și coada, ei da de unde să o poată prinde.

Țiganul roșu de ciudă — că nu a putut-o prinde — iute fuge la un Român vîndător și îi spune pătania, și ca să creadă Românul mai bine, zice că era gata să prindă vulpea de coadă, căci vulpea avea o coadă de 3 coți.

Românul nu credea minciuna.

Țiganul acum se jură că a fost de 2 coți.

Românul zise că nu se poate.

— Ba se mă iee dracul de te las mai lesne de-un cot, — zise Țiganul.

POSTA REDACȚIEI.

I. D. în Br. „Avisul“ îl dădusem la tipar înainte de a ni-l trimite. Asupra celor scrise urmează scrisoare, dar' nu e prea mult 2000 de exemplare?

T. T. în P. Cele trimise se vor publica. Monografia se o faceți la iarnă, noi vom cerca a căuta, ceea-ce doriți.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. a 21-a d. Ros., gl. 4, sft. 10.		răs.	ap.
Dum.	18 S. Ap. și Ev. Luca	30 Claudie	7 5	4 55
Luni	19 Prorocul Ioil	31 Wolfgang	7 6	4 54
Marți	20 Muc. Artemie	1 Nov. T. S.	7 8	4 52
Merc.	21 Cuv. Ilarion	2 Pom. Rēp.	7 9	4 51
Joi	22 Pār. Averchie Epis.	3 Humbert	7 10	4 50
Vineri	23 Ap. Iacob fr. Dlui	4 Carol Bor.	7 11	4 49
Sămb.	24 Muc. Areta	5 Emeric	7 12	4 48

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 19 Octomvrie: Marpod, Nadășul-săsesc, Păpăuț

Marți, 20 Octomvrie: Drașov, Sân-Georgiu.

Mercuri, 21 Octomvrie: Cluj, Ciosveni.

Joi, 22 Octomvrie: Cojoena.

Vineri, 23 Octomvrie: Radnot, Sighișoara.

Joi, 22 și Vineri, 23 Octomvrie: Câmpeni.

Sămbătă, 24 Octomvrie: Motișdorf, Teaca.

Vineri, 23 până Luni, 26 Octomvrie: Teiuș.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vile, de lăptări etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înfințarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a:

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum
cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — șese
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu

Strada Poplăcii Nr. 15.

Biblioteca populară a „Tribunei“.

1. Pădureanca. Novellă de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. Pipărus Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 19 bani.
5. Păcală și Tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. Colăcăritul. Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 6 bani.
11. Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. Îndărătnicul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. Răstăm de mamă. Legendă populară din giurul Nășendului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. Bunica de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 8 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. Din bătrâni. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. Pe pământul Turelui de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. Căldărușa cu trei picioare. Poveste franțeză de Eleonora Tănăsescu, după A. Genovray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. Cenușoara. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. Un pețitor îndărătnic. Novellă de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. Prietenul meu Vântură-Țeară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. Scăpăratoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. Fata Crainului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. Strigoaica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. Drama mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
26. Taina unei vieți. De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 80 cr. sau 60 bani.
28. Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. Sgârșitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau bani.
31. Nusea-împărat. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. Dina-împărăteasă și peana ei aleasă. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. Fulger. Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr sau 10 bani.
34. Spice de aur. Culese de dascălul Ioan F. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. Un idil în Roșeni. Novellă de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. Baba iadului. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. Princesa fermecată. Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. Dina Mărgărelelor. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. Doi copii. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. O partidă în patru. De Antoniu Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. Posacul bun de inimă. Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradusă de domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. Croitorul și cei trei feciori. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. Mica Fadetă. De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. Rusalina pēnșurul. Poveste de Nicolae Trimbițoni. Un exemplar 22 cr. 44 bani.
45. Roma invinsă. Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
46. Clara Milici. Novellă de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire
librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

- „Iubire“, poezie (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
- „Dan“, roman, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
- „Dan“, roman, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.
- „Din goana vieții“, ediția III. (1895). fl. 1.75.
- „Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
- „Icoane sterse“, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
- „Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

— Cel mai nou volum de nuvele: —

„În vîltoare“, nuvele, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiiu.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
 librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni,
 Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

în

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor

săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibului“.

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei
 cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit
 în literatura stupăritului. Broșura este scrisă
 de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea
 tratează pe scurt tot de ce are trebuință un
 stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii
 pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

„ARIEȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni
 cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat,
 solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile
 făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar darea erarială are să
 o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sunt
 de a se însinua spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl.
 cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu
 45 zile înainte. Permițând starea cassei, depunerile se răsplatesc îndată și fără
 abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoală cu reîntoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu caventa.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă
 le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 52—60

În numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

La Librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu,

să află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tânăr“ de Aloisiu Melcher.
 Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de 1 fl. 50 cr.
2. „Pregătire la moarte“, adică considerațiuni asupra maxi-
 melor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților
 spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „Duh muscălesc“, narațiune de Bolanden (45 pag.) — fl. 10 cr.

— Se recomandă mai ales preoților. —

Fabrică de casse.

Subserisul îmi iau voie a face atent p. t. pu-
 blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
 numai din material bun și tare. De aceea rog cu
 deosebire on. public, care caută casse, să binevoască
 a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
 măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-
 afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în co-
 merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după
 măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
 terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

— Instalare de lumină Atycelen. —

Gustav Moess,

[480] 32—

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

